

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ : ศึกษากรณีศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 26 จังหวัดบุรีรัมย์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยเกื้อหนุนต่อความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพตามโครงการส่งเสริมเครือข่ายผู้ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพจังหวัดบุรีรัมย์ ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ และแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มอาชีพ เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ สมาชิกกลุ่มอาชีพทอเสื่อกกและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเสื่อกกตามโครงการส่งเสริมเครือข่ายผู้ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 26 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 120 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คำนวณสถิติพื้นฐาน คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ เจ้าหน้าที่ดำเนินงานโครงการส่งเสริมเครือข่ายผู้ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 26 จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 1 คน และประธานกลุ่มอาชีพ รองประธานกลุ่มอาชีพทอเสื่อกก คือ กลุ่มทอเสื่อกกบ้านกรวด และกลุ่มทอเสื่อกกบ้านไทยเจริญจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน รวม 5 ราย ศึกษาโดยการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกกลุ่มอาชีพทั้งหมดเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท จึงจำเป็นต้องมีอาชีพเสริม เหตุผลที่สมาชิกเข้าร่วมกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ คือเพื่อต้องการสร้างรายได้ การศึกษาถึงปัจจัยเกื้อหนุนต่อความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ 7 ด้าน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ ได้แก่ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม บทบาทของชุมชนต่อการรวมกลุ่ม การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และการตลาดของกลุ่ม

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นด้านระดับความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ พบว่า ในภาพรวมสมาชิก เห็นว่า กลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับความเข้มแข็งมากที่สุดด้านการกำหนดกฎระเบียบกติกากลุ่ม รองลงมาคือด้านการมีกรรมการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและด้านมีกิจกรรมของกลุ่มต่อเนื่อง มีกองทุนกลุ่มตามลำดับ

สำหรับปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ การไม่มีตลาดหรือช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมน้อย ขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การประสานงานกับทางเจ้าหน้าที่หน่วยงานไม่ต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนวิทยากรด้านอาชีพน้อย ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำต่ำ และสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มต่ำ ซึ่งสมาชิกกลุ่มเห็นว่า สามารถแก้ไขได้โดย ปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพิ่มทักษะการจำหน่ายสินค้า มีการนัดประชุมอย่างสม่ำเสมอ สร้างความสามัคคีให้กับกลุ่ม ขอรับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และการออมเงินของสมาชิกเข้ากองทุนเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนกลุ่มให้ดำรงอยู่ได้ และให้ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ แก่กลุ่มอาชีพ มีการทบทวนตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ของผู้นำอย่างชัดเจน และกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรักและสามัคคี ร่วมมือกันอันจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพได้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ผู้นำกลุ่มอาชีพควรมีความรู้ทักษะด้านอาชีพและสามารถนำความรู้ทักษะด้านอาชีพมาสนับสนุนช่วยให้กลุ่มเกิดรายได้ สมาชิกกลุ่มอาชีพควรใช้โอกาสในการแสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ กลุ่มอาชีพที่มีความเข้มแข็งน้อยควรพัฒนาในเรื่องของการประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เป็นที่รู้จัก ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเป็นพี่เลี้ยงในการกระตุ้นให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมและขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่มต่อไปได้ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องแนะนำให้ข้อมูลกับกลุ่มอาชีพในระยะของการรวมกลุ่ม ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการติดตามและการใส่ใจกลุ่มเป็นอีกหนึ่งหนทางในการสร้างกำลังใจและความเชื่อมั่นในการดำรงกลุ่มอาชีพของชุมชน

Abstract

The study on “Empowerment of Occupational Groups: The case of Social Development Center no. 26, Buri Ram Province” is an attempt to explore factors contributive to the strengthening of occupational groups under the Program to Support Those Who Have Received Skill Training in Buri Ram. It also aims to explore obstacles to the strengthening of occupational groups and how to strengthen the groups. The study's methodology is based the combination of qualitative and quantitative surveys. Targets included members of mattress weaving group and group processing the mattress into various products. The 120 members have been supported by the Program to Support Those Who Have Received Skill Training in Buri Ram, an initiative of Social Development Center no. 26 in Buri Ram. Questionnaires have been used to gather data and statistical software for analyzing and processing the data including basic statistics, percentage, standard deviation value, and relations of factors. As for qualitative study, informants who have been interviewed included one staff member of the Program to Support Those Who Have Received Skill Training in Buri Ram, Social Development Center no. 26 in Buri Ram, Chairperson and Vice-Chairperson of the mattress weaving groups (Ban Kruad and Thai Charoen groups, two from each group), altogether five informants.

It was found that members of the groups are women from the age of 41 – 60 years. Most of them complete elementary education, work as farmers and each earn less than 3,000 baht a month and therefore have to find extra jobs. They have joined the occupational groups since they want to generate more income. Study of contributing factors to the strengthening of the occupational groups sheds light on contributing factors including leadership, participation of group members, group management, community's roles in group organization, support from outside agencies, and the group's marketing.

Regarding perception of the strength of the occupational groups, it was found that overall members think their groups' strength is fair. They opined that their groups tend to be strong on setting out rules and regulations, followed respectively by efficient

group committee, accomplishment of groups' objectives and follow up activities including the setup of the group's fund.

Regarding obstacles to the strengthening of occupational groups, in order, they include a lack of market or outlet to increase their sale of products, too little participation of group members, a lack of cash flow to support groups' activities, inconsistent coordination with officials, insufficient support as to skill trainers, poor leadership among leaders, and low participation of group members. As to the solutions, they suggest that quality of the products be improved, more marketing skills be instilled, more regular meeting be held to enhance group unity, seeking financial support from outside and savings among group members to build up a fund to support groups' activities. State agencies should value and support the mobilization of the groups and keep feeding them information. Roles and duties of leaders should be clearly defined and reviewed. Members should be encouraged to express themselves in order to promote groups' solidarity and love and to bring about efficient implementation.

The researcher recommends that leaders of the occupational groups should be equipped with knowledge concerning their occupations and be able to use it to help the groups to generate income. Group members should try to express themselves as much as they can. For weaker occupational groups, they have to intensify efforts to publicize their products/merchandise and state officials should help to supervise and encourage the groups to continue implementing their activities. It is essential that during the group's inception, the officials have to constantly provide information and monitor the mobilization of the groups. This attentive supervision shall help to give moral support and increase confidence among the members of the occupational groups and the community.